

Estany del Remolar, maresmes de les Filipines i Pas de les Vaques

0620800

Baix Llobregat

Viladecans i el Prat de Llobregat

L'estany del Remolar i les maresmes de les Filipines constitueixen la part central de la Reserva natural parcial «El Remolar-Filipines». Aquesta fitxa incorpora, a més, la zona coneguda com a Pas de les Vaques, integrat en les instal·lacions aeroportuàries. Tot aquest sector configura una de les principals zones humides del delta, tant pel que fa a la vegetació com a les espècies d'ocells que hi nidifiquen.

L'estany del Remolar data del segle XI i es correspon amb una antiga desembocadura del riu Llobregat.

L'anomenat Braç de la Vidala és un braç de l'estany del Remolar, que ja apareix en alguns mapes del segle XIX i que va ser ampliat, entre els anys 50 i 60, mitjançant el buidat del terreny. Avui dia aquest nou braç es troba del tot naturalitzat. Cal dir, però, que el seu estat de conservació es troba afectat per l'entrada d'aigua provinent dels regadius, que n'augmenta l'eutrofització. Aquí s'hi troben hàbitats d'interès comunitari com els gramenets vivaços d'espertina (hàbitat d'interès comunitari prioritari; codi 1320), els canyissars, jonqueres, alguns retalls de tamarigat (hàbitat d'interès comunitari; codi 92D0) i l'albereda (hàbitat d'interès comunitari; codi 92A0), entre d'altres. Destaquen espècies com el narcís serotí (*Narcissus serotinus*) i el lliri groc (*Iris pseudacorus*). I, pel que fa als ocells, cal fer esment de la boscarla mostaxuda (*Acrocephalus melanopogon*) i el cabusset (*Tachybaptus ruficollis*), així com la presència d'anàtids a l'hivern.

A les maresmes de les Filipines i el Pas de les Vaques es localitzen herbassars submergits de fanerógames d'aigua

dolça (hàbitats d'interès comunitari amb codi 3140 i 1150, aquest darrer amb caràcter prioritari). També hi prosperen comunitats vegetals com canyissars, jonqueres, salicornars arbustius i herbacis, etc. En aquesta diversitat d'ambients s'hi troben espècies com el jonc bord (*Triglochin maritima*), la gencianàcia *Centaureum spicatum*, la ranunculàcia *Ranunculus peltatus*, la gramínia *Crypsis aculeata*, la poligonàcia *Polygonum salicifolium*; algunes orquídees com *Ophrys speculum*, *Serapias parviflora*; i algunes caròfitas interessants com *Chara aspera*, *Tolypella glomerata* i *Tolypella hispanica*. Cal fer esment de que diversos cavalls camarguesos pasturen per les maresmes de les Filipines amb l'objectiu d'aclarir les masses de canyissars i permetre la recuperació d'espècies de flora.

Pel que fa a ocells, les colònies reproductores de bec d'alena (*Himantopus himantopus*) d'aquesta zona atorguen importància internacional al delta del Llobregat. També s'hi ha vist criant el rascló (*Rallus aquaticus*) i el rasclotó (*Porzana parva*). De forma esporàdica hi ha criat l'arpella (*Circus aeruginosus*) i l'agró roig (*Ardea purpurea*).

Durant molts anys en aquesta zona s'hi vessaven abocaments industrials i domèstics no depurats. Actualment, malgrat que es mantenen nivells elevats d'eutrofització, l'aigua ha experimentat una certa millora, sobretot el cos central de l'estany, el Remolar. Una prova d'aquesta incipient recuperació de la qualitat de les aigües és la presència d'anguiles (*Anguilla anguilla*), peixos eurihalins i tortugues de rierol (*Mauremys caspica*), així com de l'amenatgat fartet (*Aphanius iberus*), el qual té en aquest espai una població del tot consolidada. El braç de la Vidaleta, en canvi, és clarament eutròfic ja que rep les aigües del sistema Bonyidor-Fonollar-Riera Roja. Aquestes aigües també provoquen un augment de l'eutrofia a la zona de les Filipines.

Cal fer esment, també, de la presència d'espigons a la desembocadura del Remolar.

Aquesta zona forma part de l'anomenat Eix Verd Remolar-Filipines-Reguerons, i és d'atenció prioritària per part dels ajuntaments de Viladecans i del Prat de Llobregat.

A. DESCRIPCIÓ GENERAL

A.1. Tipologia.

- Zones litorals lligades a la dinàmica fluvial: desembocadures actuals de rius, antigues desembocadures, planes d'inundació, ullals, aigüamolls, etc

A.2. Figures o règim de protecció.

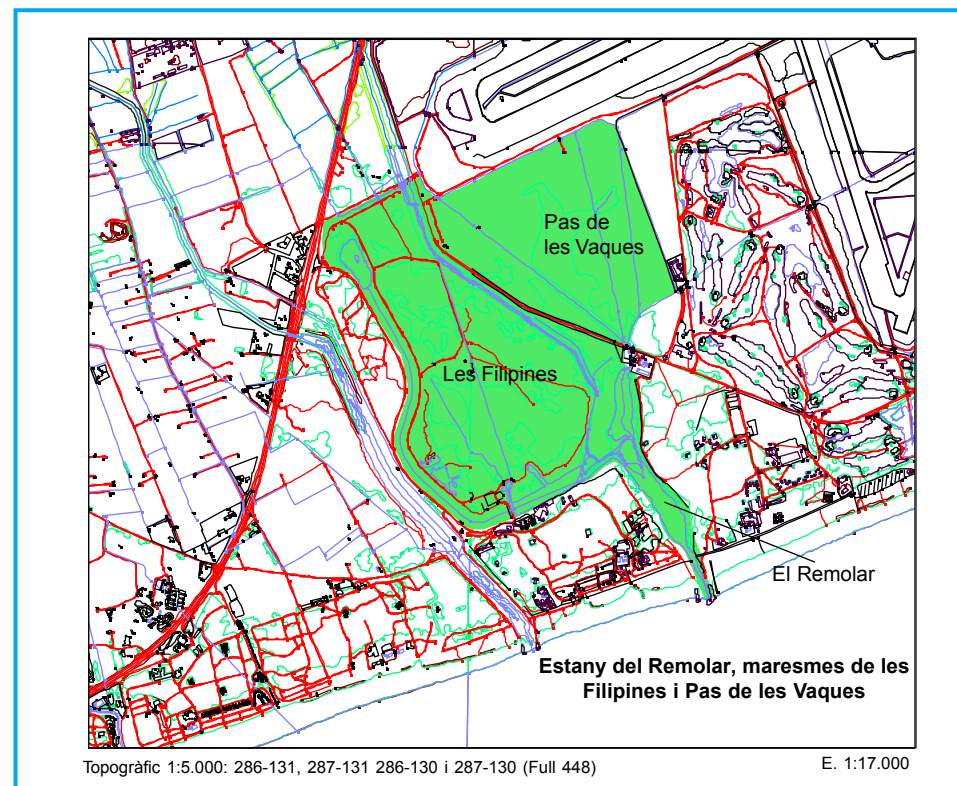
- Pla d'espais d'interès natural
- Reserva natural parcial

A.3. Usos.

- Gestió com a zona humida
- Educació ambiental
- Lleure i esports

A.4. Particularitats ecològiques i biològiques.

- Presència d'hàbitats naturals de l'annex I de la Directiva hàbitats
- Presència d'espècies de fauna i flora dels annexos II i IV de la Directiva hàbitats
- Presència d'ocells nidificants de l'annex I de la Directiva ocells
- Elevada diversitat biològica i representativitat

Cartografia de referència de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

B. DIAGNOSI.

B.1. Alteracions hidrològiques.

- Dragats i actuacions a la llera i marges

B.2. Alteració qualitat de l'aigua.

- Eutrofització

B.3. Alteracions sobre la flora i la fauna.

- Sobrefreqüentació antròpica

B.4. Valoració general de l'indret.

L'estany del Remolar és una antiga gola del riu Llobregat. Juntament amb les maresmes de les Filipines i les del Pas de les Vaques constitueixen una unitat ecològica d'importància cabdal en el conjunt del delta. Havia arribat a ser un espai altament degradat, però la incipient millora de la qualitat de l'aigua, i una gestió adequada, està facilitant la recuperació dels sistemes naturals. Tanmateix, l'espai encara presenta problemes greus d'eutrofia. Forma part del corredor verd Remolar-Filipines-Reguerons.